

ZADBAJ O SWOJĄ HISTORIĘ

Zanim dostaniesz kredyt

Gdy staramy się o kredyt lub pożyczkę, bank na pewno sprawdzi, jak do tej pory wywiązywaliśmy się ze zobowiązań

nim czasie składaliśmy wnioski kredytowe w innych instytucjach.

RAPORT JAK LUSTRO

Każdy może sprawdzić, jak wygląda jego własna historia kredytowa i zamówić raport. Warto to zrobić szczególnie wtedy, gdy zamierzamy starać się o kredyt lub pożyczkę i chcemy upewnić się, że mamy pozytywną historię kredytową.

Raport dotyczący historii kredytowej można zamówić przez internet na stronie BIK lub przez system bankowości internetowej w niektórych bankach. Do wyboru mamy kilka wersji takiego dokumentu – w najbogatszym zobaczymy także tzw. ocenę punktową naszej wiarygodności kredytowej.

RECEPTA NA DOBRĄ HISTORIĘ

Osoby planujące zaciągnąć kredyt gotówkowy bądź ubiegać się o kredyt mieszkaniowy powinny zadbać o zbudowanie własnej pozytywnej historii kredytowej. Dzięki temu łatwiej i szybciej uzyskają kredyt, a także będą mogły liczyć na lepsze warunki.

Najlepszą receptą na dobrą historię kredytową jest terminowe regulowanie wszystkich zobowiązań. Warto również wyrazić zgodę na przetwarzanie informacji o wywiązywaniu się ze zobowiązań już po ich spłaceniu – w przyszłości będą dowodem naszej solidności. ■

Informacje o zaciągniętych przez klientów kredytach oraz historii ich spłaty trafiają do Biura Informacji Kredytowej.

JAKIE INFORMACJE?

Biuro Informacji Kredytowej przechowuje kilka typów informacji:

- o spłacanych przez nas obecnie zobowiązaniach, czyli otwartych rachunkach kredytowych. W przypadku każdego kredytu odnotowana jest m.in. jego pierwotna wysokość, aktualizowana, nie rzadziej niż co miesiąc, suma długu pozostałego do spłaty oraz terminowość spłaty kolejnych rat.

– o już spłaconych kredytach, jeśli zgodziliśmy się na przetwarzanie takich danych we wniosku kredytowym lub jeśli mieliśmy poważne (powyżej 60 dni) opóźnienie w spłacie zobowiązań. W tym ostatnim przypadku nie jest konieczna nasza zgoda, ale powinniśmy być poinformowani o zamiarze przetwarzania tych informacji. Wpis będzie figurował w bazie przez pięć lat po zakończeniu spłaty kredytu.

– zapytania o nas składane przez banki. Dzięki temu kredytodawcy mogą się dowiedzieć, czy np. w ostat-

ty za mieszkanie, rachunki za energię i telefon itd. Starający się o kredyt sam deklaruje, ile na nie przeznaczą, ale jeśli bank uzna, że kwota ta jest zbyt niska, skoryguje ją w górę.

Przychodzi klient po kredyt

Badanie zdolności kredytowej klienta służy upewnieniu się, że kredytobiorca będzie w stanie zwrócić w terminie zaciągnięty kredyt wraz z należnymi odsetkami. To gwarancja stabilności instytucji finansowej udzielającej kredytów lub pożyczek.

ILE ZARABIASZ, ILE WYDAJESZ

Nie jest więc wyrazem nadmiernej biurokracji bankowej żądanie od nas wielu danych oraz pozyskiwanie informacji z biur informacji kredytowej

Zanim bank udzieli nam kredytu, sprawdza naszą zdolność kredytową

i gospodarczej. Przede wszystkim pod uwagę brane są średnie miesięczne dochody wnioskodawcy. Ich brak bądź zbyt niski poziom zwykle zamyka drogę do otrzymania finansowania z banku. Banki badają także miesięczny dochód po odliczeniu kosztów stałych, takich jak wydatki na utrzymanie, opła-

Sprawdzone są także obciążenia wynikające z innych spłacanych bądź poręczonych kredytów oraz limity kart kredytowych. Te informacje oraz punktową ocenę klienta bank otrzymuje z BIK. To, co pozostanie po odjęciu od zarobków zobowiązań i wydatków, to maksymalna kwota, jaką zaciągają-

STABILNOŚĆ SYSTEMU FINANSOWEGO

To stan, w którym system finansowy (banki są jego ważnym elementem) pełni swoje funkcje w sposób ciągły i efektywny, nawet w przypadku wystąpienia nieoczekiwanych i niekorzystnych dla przedsiębiorstw i gospodarstw domowych zaburzeń o znacznej skali. Dlatego banki centralne, także Narodowy Bank Polski, prowadzą analizy i badania w tym zakresie. Dzięki temu zwiększa się prawdopodobieństwo samoistnej korekty zachowań uczestników rynku finansowego podejmujących zbyt duże ryzyko. Analizy i badania służą także opracowaniu najlepszego „instrumentarium” aktywnego oddziaływania banku centralnego wspierającego stabilność systemu finansowego.

- cy kredyt będzie mógł przeznaczyć co miesiąc na regulowanie należności wobec banku.

BĄDŹ RZETELNYM DŁUŻNIKIEM

Oceniając zdolność kredytową potencjalnego kredytobiorcy, bank bierze pod uwagę także takie elementy jak wiek, płeć, stan cywilny, wykształcenie, profil zawodowy, miejsce zamieszkania, posiadane rachunki bankowe, a nawet okres zatrudnienia u ostatniego pracodawcy oraz zameldowania pod aktualnym adresem. Na ich podstawie ocenia, czy klient ma cechy odpowiadające charakterystyce rzetelnego dłużnika. Na łagodniejsze potraktowanie, czyli mniej formalności, a być może i niższe koszty kredytu, mogą zwykle liczyć stali klienci banku, którzy wcześniej regulowali wszelkie należności.

A jeśli nasza zdolność kredytowa okaże się za mała? Aby ją poprawić, należy uporządkować zobowiązania finansowe. Np. spłacić zadłużenie na kartach kredytowych i zlikwidować je. Staniemy się wówczas wiarygodniejsi dla banku, a nasza zdolność kredytowa wzrośnie. Niektóre banki zaoferują nam skonsolidowanie kredytów i pożyczek, aby nasze obciążenia miesięczne były jak najniższe. Dzięki temu zwiększy się nasza zdolność kredytowa. ■

Świadectwo so

Małgorzata Bielińska

– dyrektor ds. edukacji w Biurze Informacji Kredytowej

lub spłacanych z opóźnieniami. Tak więc decydując się na jakiegokolwiek zadłużenie, warto być świadomym faktu, że wszystkie instytucje finansowe przekazują do BIK dane o kredytach, ich wysokości oraz regularności i terminowości ich spłat. Jednak zadaniem BIK nie jest opiniowanie czy przekazywanie rekomendacji. BIK przekazuje informacje dotyczące potencjalnego kredytobiorcy, otrzymane wcześniej na jego temat od kredytodawców.

Biuro Informacji Kredytowej udostępnia tzw. ocenę punktową, która jest metodą oceny ryzyka kredytowego. Polega ona na określeniu wiarygodności kredytowej klienta na podstawie porównania jego profilu z profilem klientów, którzy już otrzymali kredyty. Im bardziej profil danego klienta jest podobny do profilu klientów terminowo spłacających swoje kredyty w przeszłości, tym wyższą ocenę punktową otrzyma ten klient. Wyższa ocena punktowa oznacza większe prawdopodobieństwo, że dany klient będzie terminowo spłacał swoje zobowiązania. Jednak to zawsze bank decyduje o tym, jaki poziom ryzyka jest dla niego akceptowalny, a więc ostatecznie jaki zakres ocen uznaje za akceptowalny w procesie kredytowym.

Jakie informacje o klientach gromadzi BIK?

Zdecydowana większość danych zgromadzonych w BIK jest pozytywna i dobrze wpływa na wizerunek finansowy konsumentów

Czy od opinii BIK zależy udzielenie klientowi kredytu lub pożyczki?

– BIK jest instytucją powołaną przez banki oraz Związek Banków Polskich, która ma ustawowe prawo do gromadzenia informacji dotyczących kredytów zaciąganych przez nas w bankach i SKOK-ach oraz innych instytucjach upoważnionych do udzielania kredytów konsumenckich. Są to zarówno informacje pozytywne – dotyczą kredytów spłacanych terminowo, jak i negatywne – o kredytach niespłacanych

ZALEGŁE ZOBOWIĄZANIA KREDYTOWE POLAKÓW

29,21 mld zł

– łączna kwota zaległych zobowiązań kredytowych

1 053 125

– liczba osób posiadających zaległe zobowiązania kredytowe

27 741 zł

– średnia kwota zaległego zobowiązania kredytowego przypadająca na osobę posiadającą takie zobowiązania

Źródło: BIG InfoMonitor, grudzień 2015 r.

lidności

– Polskie prawo bankowe bardzo dokładnie określa, jakie dane i na jaki okres są przekazywane do BIK oraz kiedy zostaną z niego usunięte. Informacje w BIK dotyczą przede wszystkim różnych kredytów, m.in. na zakup towarów, usług, kredytów hipotecznych, kredytów odnawialnych, a także kart kredytowych, limitów debetowych w koncie oraz kredytów, które poręczyliśmy. Zdecydowana większość danych zgromadzonych w BIK jest pozytywna i dobrze wpływa na wizerunek finansowy konsumentów. Oznacza to, że 90% Polaków korzystających w usług finansowych dba o dobrą historię kredytową. Jeśli kredyt spłacany jest terminowo, informacja o nim w BIK jest przetwarzana od momentu jego udzielenia aż do spłaty. Aby pozytywne dane mogły być przechowywane w BIK i świadczyć o rzetelności kredytobiorcy, musi on na to wyrazić zgodę. Jeśli ją wyrazi, informacja o pozytywnej historii kredytowej będzie przetwarzana na czas wyrażonej zgody lub do jej odwołania.

Jeśli kredyt jest spłacany z opóźnieniami powyżej 60 dni i minęło 30 dni od momentu poinformowania przez kredytodawcę o przetwarzaniu danych po wygaśnięciu zobowiązania, informacja na temat tego zobowiązania będzie przetwarzana przez pięć lat od czasu spłaty. Dodatkowo informacje o wszystkich zobowiązaniach są przetwarzane przez 12 lat do celów stosowania metod wewnętrznych oraz innych metod i modeli służących do określania wymogów kapitałowych dla banków (na podstawie art. 105a ust. 4 i 5 ustawy Prawo bankowe).

Czy BIK może gromadzić informacje o kliencie, który sobie tego nie życzy?

– BIK gromadzi dane zgodnie z obowiązującymi regulacjami prawnymi. Dzieje się to w konkretnym celu – przede wszystkim w celu prawidłowego oszacowania zdolności i wiarygodności kredytowej osoby ubiegającej się o kredyt lub pożyczkę oraz ochrony przed nadmiernym zadłużeniem. Po spłacie zobowiązania kredytobiorca nie musi wyrażać zgody na dalsze prze-

tworzenie danych, ale jeśli jego historia była pozytywna, wyrażenie zgody na przetwarzanie danych po wygaśnięciu zobowiązania leży w jego interesie. Te dane są wizytówką jego wiarygodności.

Dlaczego wiele firm pożyczkowych posługuje się hasłem „Pożyczka bez BIK”?

– Wielu osobom BIK kojarzy się z instytucją, która może utrudniać uzyskanie kredytu, ponieważ weryfikacja historii kredytowej w BIK jest z jednym z elementów procedury kredytowej. Bank chce wiedzieć, czy osoba, której pożyczki pieniądze, będzie w stanie spłacać ratę kredytu, tzn. czy jej miesięczne dochody pozwolą na pokrycie standardowych miesięcznych kosztów oraz raty kredytu, o który wnioskuję. Ponadto chce sprawdzić, czy potencjalny kredytobiorca już wcześniej korzystał z kredytów i czy terminowo się z nich wywiązywał. Tak więc osoby, które nie otrzymały kredytu w banku bądź obawiają się, że go nie otrzymają, kierują swoje kroki właśnie do firm, które reklamują swoje usługi hasłem „bez BIK”. Jeśli widzimy takie hasło, powinniśmy wiedzieć, że być może firma udzielająca takiej pożyczki nie stosuje wspomnianej wyżej procedury. Oznacza to, że pożyczka każdemu bez sprawdzenia, czy klient poradzi sobie z takim obciążeniem, i bez uwzględniania tego, czy wcześniej terminowo spłacał kredyty

lub pożyczki. I najczęściej każe sobie słono płacić.

Pamiętajmy o zasadach bezpiecznego pożyczania. Przede wszystkim trzeba sprawdzić wiarygodność firmy oferującej pożyczkę. Można to zrobić w internecie, szukając opinii i komentarzy. Rejestr podmiotów podejrzanych o prowadzenie nielegalnej działalności bankowej można znaleźć na stronie Komisji Nadzoru Finansowego www.knf.gov.pl/ostrezenia.html

Dokąd powinien zwrócić się klient domagający się sprostowania informacji dotyczącej jego historii kredytowej (np. spłacił kredyt, a w raporcie BIK odnotowana jest zaległość)?

– BIK jest jedynie administratorem danych przekazywanych przez banki, SKOK-i i inne instytucje finansowe. Jeśli klient stwierdził w danych przekazanych do BIK jakąś nieścisłość, powinien zwrócić się instytucji, która te dane przekazała do nas. Każdy może w każdej chwili zweryfikować swoją historię w BIK i sprawdzić, jaki jest stan danych. W swoim raporcie udostępnianym przez BIK będzie widział, jakie informacje, kiedy i przez jaką instytucję zostały przekazane do naszej instytucji. BIK nie posiada upoważnień do dokonywania jakichkolwiek zmian w danych nawet na wniosek klienta. Wszelkich zmian dokonuje instytucja, której dana osoba jest klientem. ■

CZY WIESZ NA BANK?

Odpowiedzi prosimy nadsyłać do redakcji do 15 lutego 2016 r. z dopiskiem: Kwiz bankowy.

1. Jaki odsetek Polaków korzystających z usług finansowych ma dobrą historię kredytową?

- a) 50%,
- b) 60%,
- c) 90%.

2. Których z poniższych informacji BIK nie gromadzi?

- a) o zadłużeniu na kartach kredytowych,
- b) o opóźnieniu w regulowaniu opłat czynszowych,
- c) o wykorzystywanych limitach salda debetowego.

3. Dokąd powinien udać się klient domagający się sprostowania informacji dotyczącej jego historii kredytowej?

- a) do BIK,
- b) do banku, który przekazał tę informację do BIK,
- c) do Federacji Konsumentów.

Wśród osób, które udzielią prawidłowych odpowiedzi, rozlosujemy nagrody książkowe.

Nagrody za udział w sondzie internetowej z 25 stycznia otrzymują: xxx

Nagrody za poprawne rozwiązanie kwizu z nr. 4 otrzymują: xxx

ZACHĘCAMY DO WZIĘCIA UDZIAŁU W SONDZIE INTERNETOWEJ
www.tygodnikprzeklad.pl

Odpowiedzi do kwizu z nr. 6

1. c) Pracodawca i pracownik uczestniczą w Powszechnym Programie Emerytalnym (PPE).
2. b) Limit wpłat do IKE w 2016 r. wynosi 12 165 zł.
3. b) Od podstawy opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych można odliczyć środki wpłacone w danym roku na IKZE.

BIK a BIG

Skróty są podobne, ale zakres zainteresowania klientami różny

W Prawie bankowym zawsze istniał przepis upoważniający banki do wymiany informacji będących tajemnicą bankową w celu ustalenia zdolności kredytowej klienta ubiegającego się o kredyt. W celu ułatwienia i obniżenia kosztów procesu wymiany informacji o kredytobiorcach po-

wstało Biuro Informacji Kredytowej (BIK). Wcześniej banki wymieniały się takimi informacjami bezpośrednio. Natomiast biura informacji gospodarczej (BIG*) powstały w celu dyscyplinowania dłużników, ograniczenia zatorów płatniczych i usprawnienia procesów windykacyjnych.

	BIURO INFORMACJI KREDYTOWEJ	BIURA INFORMACJI GOSPODARCZEJ
Podstawa prawna działalności	Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe.	Ustawa z dnia 9 czerwca 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych.
Kto przekazuje informacje?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Banki. 2. Instytucje ustawowo upoważnione do udzielania kredytów (np. Spółdzielcze Kasy Oszczędnościowo – Kredytowe). 3. Instytucje pożyczkowe i podmioty, o których mowa w art. 59d ustawy o kredycie konsumenckim. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zakłady ubezpieczeń. 2. Banki i SKOK-i. 3. Operatorzy telekomunikacyjni. 4. Dostawcy energii elektrycznej. 5. Osoby fizyczne, gminy. 6. Operatorzy telewizji kablowej i satelitarnej itp.
Kto korzysta z informacji zgromadzonych w bazach?	Banki, SKOK-i oraz instytucje pożyczkowe, które zawarły umowę z BIK i przekazują do BIK dane o zobowiązaniach swoich klientów.	Przedsiębiorstwa, instytucje i konsumenci, którzy zawarli umowę z BIG.
Rodzaje przetwarzanych danych	<ol style="list-style-type: none"> 1. W celu oceny zdolności kredytowej i analizy ryzyka kredytowego: <ul style="list-style-type: none"> – informacje o zobowiązaniach bieżących wynikających z zawarcia umowy kredytowej z bankiem, SKOK-iem lub instytucją pożyczkową zarówno spłacanych regularnie, jak i tych nie spłacanych regularnie, – po wygaśnięciu zobowiązania informacje o prawidłowo obsługiwanych zobowiązaniach za zgodą klienta, informacje o zobowiązaniach ze zwłoką w spłacie powyżej 60 dni i po powiadomieniu klienta przez bank o zamiarze dalszego przetwarzania danych bez zgody klienta. 2. W celu stosowania metod wewnętrznych oraz innych metod i modeli służących do określania wymogów kapitałowych dla banków informacje o zobowiązaniach po ich wygaśnięciu (bez zgody klienta) przez 12 lat od wygaśnięcia zobowiązania. 	Przekazanie informacji o konsumencie jest możliwe pod warunkiem, że podstawowa należność wynosi min. 200 zł (dla konsumentów) a 500 zł (dla przedsiębiorców) i termin jej płatności minął co najmniej 60 dni wcześniej, a także upłynął miesiąc od wysłania przez przedsiębiorcę listem poleconym wezwania do zapłaty, zawierającego ostrzeżenie o zamiarze przekazania danych do biura informacji gospodarczej z podaniem nazwy i adresu danego biura.
Zasady przetwarzania danych	Banki, SKOK-i i instytucje pożyczkowe przekazują dane o swoich kredytobiorcach po złożeniu wniosku kredytowego, a następnie po zawarciu umowy kredytowej. Podpisując umowę kredytową klient potwierdza, że przyjął do wiadomości, iż jego dane będą przekazywane do BIK. Po regularnym spłaceniu zobowiązania dane klienta mogą być przetwarzane przez BIK jedynie za jego zgodą. Natomiast dane te mogą być przetwarzane bez zgody klienta przez 5 lat, jeśli spełnione są łącznie następujące przesłanki: <ul style="list-style-type: none"> – klient nie wykonał zobowiązania lub dopuścił się do zwłoki w spłaceniu powyżej 60 dni, – po zaistnieniu zwłoki w spłacie lub braku spłaty zobowiązania upłynęło co najmniej 30 dni od poinformowania klienta przez bank o zamiarze przetwarzania jego danych, bez jego zgody. 	Biura informacji gospodarczej mogą przetwarzać zgodnie z art. 18 ustawy tzw. dane pozytywne, czyli informacje gospodarcze o wywiązywaniu się ze zobowiązania. Na żądanie przedsiębiorcy, który przekazał informacje gospodarcze do biura, nie później niż w terminie 7 dni BIG dokonuje aktualizacji tych informacji lub je usuwa.

* W Polsce działają cztery biura informacji gospodarczej: BIG InfoMonitor, Rejestr Dłużników ERIF BIG, Krajowy Rejestr Długów Biuro Informacji Gospodarczej i Krajowe Biuro Informacji Gospodarczej.

7 marca kolejna wkładka:

BANKOWA MOWA – jak czytać ulotki reklamowe i umowy, niedozwolone zapisy w umowach.

Jeżeli będą Państwo mieli jakies pytania związane z tematyką wkładki, prosimy przesłać je e-mailem pod adresem przeglad@tygodnikprzeglad.pl. Postaramy się uzyskać na nie odpowiedź ekspertów.